

BÉCSI POSTA

A BORNEMISZA PÉTER TÁRSASÁG KULTURÁLIS ÉRTESÍTŐJE
Új sorozat, VI. évfolyam, 4. (44.) szám Bécs, 2011 április

.....

Mátyás Királyt, a megmaradás és a haladás jelképét ünnepelték

Ünneplőbe öltözött embersereg özönlötte el Kolozsvár Főterét április 2-án: a felújított Mátyás-szoborcsoport hivatalosan, a restaurálási munkálatokat anyagilag támogató magyar és román állam tisztviselőinek jelenlétében avatták fel. Piros-fehér-zöld lobogók lengtek ismét az Igazságos szobra körül. Népviseletbe öltözött fiatalok, reneszánsz ruhás diákok, lelkes gyerekzenészek, hagyományápoló kórustagok, kolozsvári polgárok, az ország különböző részeiből összesereglett ünnepelni vágyó magyarok, politikusok, történelmi egyházfők ajkáról csendült fel nemzeti imánk Mátyás Király lovasszobrának tövében.

Kászoni Bence felvétele

Az avatóünnepségen Sorin Apostu polgármester köszöntötte elsőként az egybegyülteket, majd László Attila alpolgármester, Kelemen Hunor kulturális és örökségvédelmi miniszter és az RMDSZ elnöke, Semlyén Zsolt magyar miniszterelnök-helyettes, és Réthelyi Miklós, nemzeti erőforrás miniszter szalagátvágással felavatták a szoborcsoportot.

A köszöntő beszédek sorát Tőkés László, az Európai Parlament alelnöke és a Magyar Nemzeti Tanács elnöke, Vasile Timis, a román kulturális és örökségvédelmi minisztérium államtitkára, Szócs Géza magyar kulturális államtitkár és Kántor Lajos, a Kolozsvár Társaság elnöke folytatta.

A köszöntő beszédek a magyar történelmi egyházak vezetői -- Jakubinyi György római katolikus gyulafehérvári érsek, Pap Géza, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, Bálint Benczédi Ferenc, az Erdélyi Unitárius Egyház püspöke és Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke -- által megfogalmazott gondolatok, áldások követték.

Az ünnepségi műsorban a nagyenyedi Bethlen Gábor kollégium diákjainak reneszánsz tánckara, a Csíkszentsimoni Ifjúsági Fúvószenekar és a hóstátiak nagymúltú énekkara, a Kolozsvári Református Bethlen Gábor Földész Dalkör működött közre, amelynek elődje 1902-ben is énekelt az emblemikus szoborcsoport eredeti avató ünnepségén. Az 1902-es avató ünnepségre lapszámunk 6.-ik oldalán tekintünk vissza.

A tartalomból:

BŐSZE PÉTER
Fülszöveg ... (2. oldal)

MEGHÍVÓ:
Dr. Szabó T. Attila
„... Az első doktori iskola”
Capistrangasse 2,
május 8. 17:30 (3. oldal)

Dr. SOMMERAUER-
KORONKA BEÁTA
Liszt Ferenc születésének
kétszázadik évfordulójára
(4.-5. oldal)

SZENTIMREI JENŐ
Mátyás Király szobrának
egykori avatása (6. oldal)

GYERMEKEK OLDALA:
BENEDEK ELEK
Mátyás Király és az öreg
szántóvető (7. oldal)

FIGYELŐ:
Előzetes,
köszöntés,
kiállítások,
hangverseny,
impreszum (8. oldal)

Bősze Péter

Fülszöveg Váradi Lencsés György "Egész orvosságról való könyv"-ének 2010.-es kiadásához.

Az európai orvoslás görög "anyanyelve", évszázados kitérők után, a XI–XIV. században latinná formálódott, két-háromszáz évvel megelőzve más tudományokat. A tudós latin nyelv a művelt Európa határok feletti közös nyelveként az XVII. század végéig az orvostudományt is meghatározta. Deákul írtak, tanultak s gyarapították az ismereteiket. Ez alatt a nemzeti nyelvek ugyan a hivatalos tudományokból kiszorultak, mégis megjelentek korszakos írások francia, német, katalán, olasz stb. nyelven. Ilyen korszakos mű volt Váradi Lencsés György magyar nyelvű Egész orvosságról való könyv, - az Ars medica című munkája is. Az 1500-as évek végén elkészült kéziratot csak 400 év múltán nyomtatták ki Kolozsvárott, s nem is teljes egészében. A nagy mű homályban maradt, pedig a magyar orvosi szakkifejezések kincstára, a magyar természettudományos irodalom alapköve, korának egyik legjelentősebb alkotása, magyar szakszókészlete óriási, ma is méríthetünk belőle. Magyar orvosi nyelvünk tehát legalább félezer éves. Évszázadok nemzedékei tudatosan vagy ösztönösen munkáltak: "nevehomályosult" emberek és "nevükmegörzött" jeles személyek sokasága jobbította, bővítette, pallérozta. Elődeink jól tudták, hogy a magyar orvosok közösségét is az anyanyelv, a magyar orvosi szaknyelv kapcsolja össze, és hogy a magyar orvostudomány nem létezhet magyar orvosi nyelv nélkül. A ráébredés, a magyar orvosi nyelv iránti kötelesség és felelősség érzete a hazai orvostársadalomban újra fellángolt, s talán ezért kapott orvosi nyelvünk művelése különleges jelentőséget és új lendületet. A magyar orvosi nyelv egyetemi tantárgya és tankönyve ennek az újfajta "felvilágosodás"-nak a gyermeke, és reménykedem, hogy mérföldköve is, bizonyos értelemben Lencsés György munkájának kései utóda. Hiszem, hogy az olvasó különleges szakkönyvet, szokatlan tankönyvet tart a kezében, és bízom benne, hogy legalább olyan élvezettel és gyönyörűséggel fogatja, miként mi munkálkodtunk rajta.

Szarazsagbol ualo Főfayasrol.

Főnek zaraffagbol valo faydalma eflyk az Eegnek zaraffagatul,

zaraztho orwoffagoktul, Ehfegetwl, Nagy munkatul.

Azzonýallattal valo fok kőzűfwlefwl, Elmenek gyakorlatosffaggal
valo megh haborodafytul.

(Ieleý.) Ennek bizonyos yeley ezűk, ha igűn kewes awagy vgyan
femmy Nedwes rutlagh az orbol ky nem zaramazyk. Az zűműk
ky kerekűdnek es be efnek vgyűmynth, es alom nem yw az embűrre
hanem alhatatlanlagh es vigyazas.

(Eledelűk) Ez ilyen feo fayó, Nedwes egűn yarűon, ees Nedwes
elefeggel elűen es yo yzweł, Tykmonnak az zekywűel. kakafnak
az Monyaűwal es annak lewewel melybe megh feoztek, Facczyannal,
Fogollyal, es myndűn affelewel az ky taplal es nedwefwth.

(Ital) Vekonű bort ygyek. Es műnnel tűbbet alhatyk, alugyek. Ideftowa

(Tanulagh) Ne yarűon hanem veztegh legűen es hevolkoggyek
Nyugoggyek, Azzonýallattal valo koezűfwles tawoztaffek, es
ehfegh zomjűulagh es effele zarazto dolgok ne ellenek, Foljo
vűzbűl melegyttetűth feordű igűn haznos, merth igűn Nedwefwth,
Eorwlyűn vigaggűon myndűn modon, es myndűn megh haborodas
tawol legűen.

Vyola olayth es Edes mondolanak olayath elegűch őzwe es
kennűed ezzel az homlokot es az Orban is bochyas benne.

Vyola olayth, vűzyűtek olayth ana drachma j s. Borűu faggiat, Tykhaűat,
vű fos vaűath, ana drachma ij, elegűcd őzwe ezűket es ezzel
kennűed az homlokoth.

BETŰ HANG

a	= a, á
aa	= á
b	= b
c	= c, k, cs
ch	= cs, c, k
chi	= cs, c, (és cs+i)
chý	= cs, c, (és cs+i)
ci	= c, cs, (és c+i)
cý	= c, cs, (és c+i)
cz	= c, cs
czý	= c, cs
d	= d
e	= e, é
ee, eē	= é
ē, ē	= ö, ő
ew	= ö, ő, eű
f	= f
g	= g, gy
gh	= g, gy
gi, gý	= gy, (és g+i)
h	= h, 0 (néma)
i	= i, í, j (és római I)
j	= i (és római I)
k	= k
l	= l
li	= ly (és l+i)
ly	= ly (és l+i)
m	= m
n	= n
ni	= ny (és n+i)
ný	= ny (és n+i)
o	= o, ő
p	= p
r	= r
s, f	= s, sz, zs
sz, s3	= sz, s
ti	= ty, (és t+i)
tý	= ty, (és t+i)
u	= u, ú, v
v	= u, ú, ű, ű, v
w	= ű, ű, v, u
y	= i, í, j, (és j+i)
z, 3	= z, sz, s, zs
ß	= sz, z, s

MEGHÍVÓ

a Bornemisza Péter Társaság áprilisi rendezvényére,
karöltve a bécsi Semmelweis Orvosi Társasággal

Meghívottunk:

Dr. SZABÓ T. ATTILA

az MTA doktora (Dr.biol), Prof. habil. r.

„Váradai Lencsés György (1530-1593)

Egész orvosságról való könyve, azaz az első doktori iskola. “

2011. május 8-án, vasárnap, d.u. 17:30 órakor

Figyelem! A hónap második vasárnapján!

A rendezvény helyszíne: Bécs 6., Capistrangasse 2/15

SZABÓ T. ATTILA (ELLÁK)

Született Kolozsvárott, 1941.06.17-én. Elemi iskoláit Kolozsváron, Szatmáron, Szatmárhegyen járta. Kolozsvárott Apáczai Csere János egykori Református kollégiumának épületeiben tanult. A háború utáni állapotok, szülei állástalansága, betegségek és a 10 osztályos érettségi rendszer „jóvoltából” alig 8 évet járt iskolába. Három egyetemre járt: 1957-ben a magyar tannyelvű Bolyai Egyetem biológia-földrajz szakán kezdett, 1959-ben a Babes-Bolyai Egyetemen tanult ... és tanulmányait a már csak nevében „Babes-Bolyai”, de már döntően román tannyelvű, tehát gyakorlatilag már „Babes” egyetemen fejezte be az 1961/62-es tanévben.

Két éves körösfői tanárkodás után egyetemének árokaljai (nomen est omen) kutatóintézetén dolgozott 1967-ig, itt készítette el a Szeretfalva és Lekence vidékének növényvilágáról szóló doktori értekezését, melyet 1971-ben védett meg Alexandru Borza, a kolozsvári egyetemi botanikus kert névadó professzora vezetése alatt. Akadémiai (nagy)doktori címét Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémián (1995), habilitált professzori címét az 1365-ben alapított Pécsi Egyetemen (1996) szerezte meg.

1967 és 1987 között a gyógynövénykutató Páter Béla, az első román flórát megíró Iuliu Prodán egykori tanszékén, a kolozsvári agráregyetem utolsó magyar botanika professzora, Nyárády Antal mellett dolgozott.

1987-2000 között a szombathelyi főiskola Növénytan Tanszékének és „Jánossy Andor Kísérleti Kertjének”, majd 1996-tól 2000-ig ugyanott az Örökléstani és Környezettudományi Tanszék és a „Beythe István Etnobotanikai és Génökológiai Kísérleti Kert” alapító vezetője volt.

Vezetése alatt készült 1988-1990 között az első magyar tudományos célú multimédiás CD-ROM; az „Erdélyi Magyar Elektronikus Szótörténeti Tár” (némi torzulásokkal ugyan) de folyamatosan kereshető a világhálón A-tól Z-ig (cf. URL: <http://emsz.db.iif.hu/> sza: 2010.05.10.). Volt a Magyar Természettudományi Múzeum Növénytárának igazgatója is.

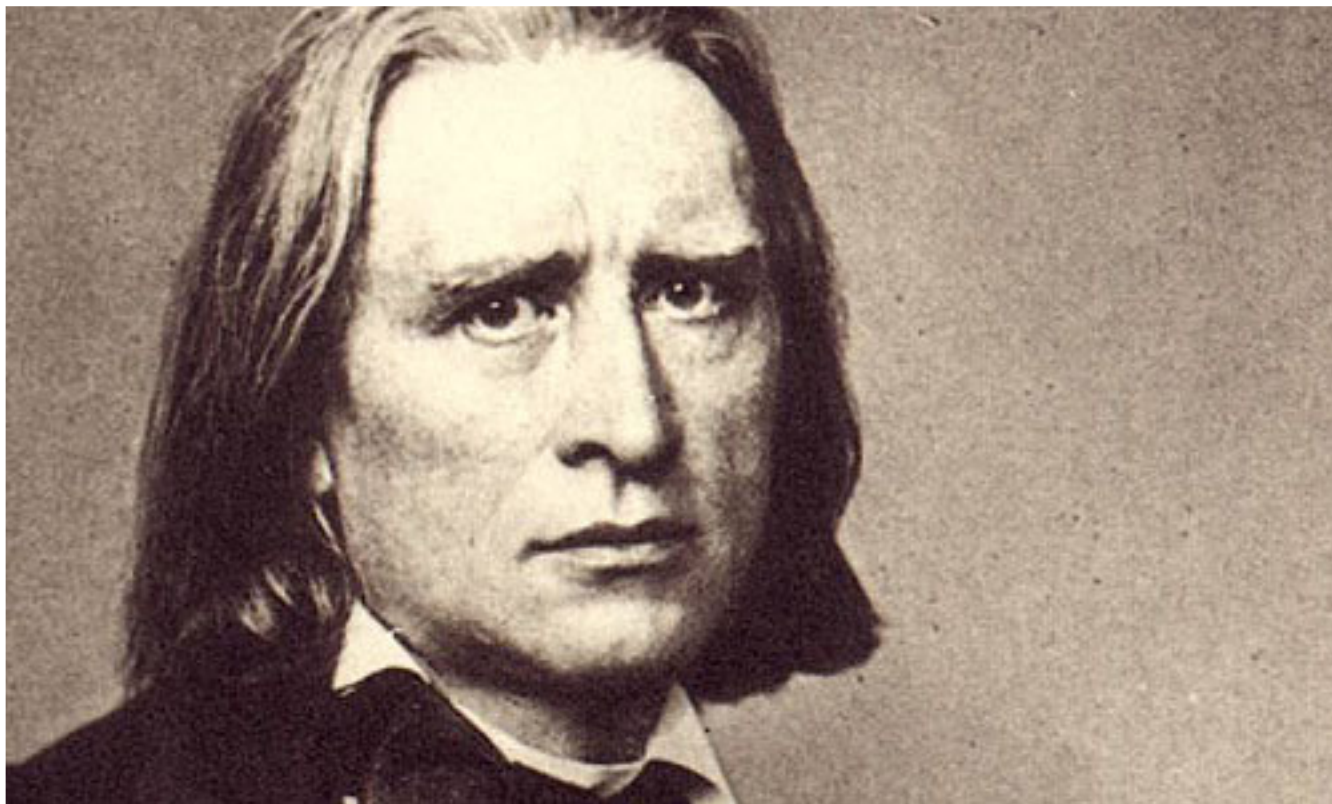
1995-ben meghívják a Veszprémi Egyetem Természet-tudományi Karát előkészítendő a veszprémi Biológiai Intézet és a Botanikai Tanszék megszervezésére, itt intézetigazgató (rotációs rendszerben), tanszékvezető, illetőleg a tanszék mellett kialakított „Beythe András Környezetbotanikai Kísérleti- és Oktatókert” vezetője volt.

A magyar oktatásügy 1989-2009 közötti „átmeneti korszakának” folyamatos gondjai miatt, 2005 nyarán vonult vissza Balatonfüredre.

Számos magyarországi, romániai és nemzetközi tudományos testület (pl. MTA Biológiai Osztály Botanikai valamint Tudomány és Technikatörténeti Bizottsága, Erdélyi Múzeum Egyesület, The Linnean Society London stb.) és szerkesztőbizottság tagja (pl. Acta Botanica Hungarica; Moesia; Genetic Resources and Crop Evolution). Alapítója „Beythe István Történeti Természetismereti Társaságnak” (2009; <http://beythe.eu>).

.....
 Dr. Sommerauer-Koronka Beáta

Liszt Ferenc születésének kétszázadik évfordulójára

Liszt Ferenc személyében egy rendkívüli emberre és sokoldalú muzsikusra emlékezünk a XXI. században. A világhírű virtuóz művészetét nagyon sok ellentmondás kísérte az idők folyamán. Volt, aki a ragyogni vágyó és feltűnést kereső zongoristát vélte felfedezni benne, mások meg elmarasztalták a zeneszerzőt az előadóművész javára.

„...Lisztet azért nevezik makacsul nagy zongoristának, hogy ne kelljen elismerni, hogy korunk egyik legelső zeneszerzője...” (C. Saint-Saëns: Portrék és Emlékek)

A Doborjánban született Liszt Ferenc, noha nem tudott magyarul, a magyarság kiemelkedő képviselője volt a XIX. században. Abban a korban, mikor a nemzeti öntudat oly nagy szerepet játszott az európai népek történelmében, Liszt büszke volt magyar származására. 1839 és 1847 között három hangversenykörutat tett magyar vidékeken. Ezek a fellépések kettős irányban hatottak. Egyrészt fellendítették a magyar zenei kultúrát, másrészt az itthoni lelkes, ünneplő fogadtatás felhívta a nyugat figyelmét a monarchia keleti részén élő népre. Liszt volt az, aki magyar népies dalokra épülő rögtönzéseivel rámutatott a népzeneben rejlő lehetőségekre, ő szorgalmazta egy „Magyar

Zenekonzervatórium” megalapítását, példájával zeneiskolák, ének- és zenekarok létrejöttét sürgette és hangsúlyozta egy állandó operaház és filharmonikus zenekar szükségességét. És ennek az ösztönzésnek megvolt a hatása. 1875-ben megnyitotta kapuit a Zeneakadémia oly tanárokkal, mint Erkel Ferenc, Ábrányi Kornél, Volkmann Róbert és Liszt maga. Ugyanabban az évben a bayreuthi színház javára hangversenyző Richard Wagner nyugat-európai színvonalú zenekart, énekkart és énekeseket talált Budapesten.

A zeneszerző Liszt életművét végigkísérik a magyar hatások, vonatkozások. A *Magyar rapszódia*k a népies műdalok és a szülőfaluban hallott cigánymuzsika benyomásait viselik. A *Hungária* című zenekari mű válaszként születik meg Vörösmarty Liszthez intézett versére, míg a *Szent Erzsébet legenda* oratórium a magyar származású szent életét tárgyalja. Az *Esztergomi mise* az ujjá alakított esztergomi székesegyház felavató ünnepségére készült, a *Koronázási mise* megírásának gondolata pedig az esztergomi hercegprímás vendégségén született. A *Historische ungarische Bildnisse* (*Magyar történelmi arcképek*) olyan személyiségeknek állít emléket,

mint Széchenyi István, Deák Ferenc, Teleky László, Eötvös József, Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor és Mosonyi Mihály.

Liszt Ferenc azonban nem csak a magyarság számára kiemelkedő fontosságú. A zeneszerző olyan harmóniakat és hangnemi megoldásokat használt műveiben, melyek előrevetítik nemcsak a későromantika, de a XX. század zenéjét is. Mindig az újat kereste mind a hangzás terén, mind pedig a zenei formában. Így sikerült zenekari hatást elérnie zongorára írt műveiben. A *h-moll szonáta* és az *Esz-dúr zongoraverseny* ciklikusan van felépítve. A klasszikus szonátaformával ellentétben, itt nem választják el szünetek a különböző tételeket, hanem közös témák variációsorozatából épül fel a mű. Ezt a ciklikus felépítést követi például később Bartók Béla is a vonósnégyeseiben. A pentatonikus dallamvezetés, amit a *Les préludes* szimfonikus költemény kezdetén is hallunk nemcsak Bartókot ihlette meg, hanem az impresszionista zeneszerzőket is, Claude Debussy-t és főleg Maurice Ravelt. A merész kromatika Liszt műveiben Richard Wagner „végtelen dallamának”, sőt az expresszionista zeneszerzők disszonáns hangzásvilágának előfutára.

A zongora „Paganinije” átalakította a hangszertechnikát is. A klasszikus stílusra jellemző gyöngyöző játékkal szemben, mely leginkább csuklóból és kézből varázsolta elő a hangokat, Liszt művei erőteljesebb hangzást igényelnek, melynek eléréséhez a teljes kar súlya szükséges. A kiszélesített hangszínskálának azonban a sejtelmes, finom pianók éppúgy részei, mint a dübörgő forték.

„...Amikor zongorához ül, és elkezd improvizálni, őrült vihart kavart a billentyűk fölött, s mennyei gondolatok visszhangzanak kaotikusan, amelyek között a legselymesebb virágok árasztják illatukat. Szorongás és öröm ez együtt.” (H. Heine: Levél Lewaldhoz)

„Liszt ez utóbbi napokban teljesen kimozdított mindennapos szokásaimból. Valóban igen különleges! Sohasem hallottam ehhez foghatót.” (R. Schumann: Clara Wieckhez írt levelek)

Miután bejárta Európát, Angliát, Oroszországot, még Konstantinápolyt is, Liszt 36 évesen abbahagyja a hangversenykörutakat. Weimarban telepszik le az ottani udvar tiszteletbeli karnagya és zenei vezetőjeként. Hangversenyeket szervez,

operákat mutat be, fellendíti a kulturális életet. Liszt ottléte alatt Weimar a haladó zenei irányzatok védőbástyájává vált. Előadja Hector Berlioz, Robert Schumann, Johannes Brahms műveit. Nagymértékben megalapozza Richard Wagner operáinak sikerre jutását. A *Trisztán és Izolda* szerzője így jellemzi Liszt hatását saját műveire: „Mióta Liszt műveit megismertem, egészen másképpen kezelem a harmóniakat, mint azelőtt.”

Élete folyamán Lisztnek nagyon sok növendéke volt. Olyan zongoristanemzedéket nevelt, mint Carl Tausig, Hans von Bülow, Eugen d'Albert, Sophie Menter, Moritz Rosenthal, Alekszandr Ziloti és még sokan mások. Óráin több diák volt egyszerre jelen. Miután egy tanítvány előadott egy kiválasztott művet, a jelenlevők sorra kielemezték a hallottakat. Aztán az illusztris tanáré volt a szó, aki meglátásait saját előadásával támasztotta alá. Számára mindig a zenei tartalom megértése és érvényre juttatása volt a fő cél. Jelenlétével nemcsak zenét tanított, de kultúrát is teremtett. Tanítványai közé tartozott Thomán István is, aki később Bartók zongoratanára volt Budapesten. Ő vitte tovább azt a Liszt által teremtett hagyományt, mely szerint a tanár nem csak a növendék zenei fejlődését irányítja, hanem pályafutását is egyengeti, látókörét minden téren szélesíti.

Liszt egyéni szemlélete a karmesteri dobogón is megnyilvánult. Teljesen szabadon vezényelt, pálca nélkül és mindent kívülről. Számára nem az ütemvonalak betartása és az elméletbeli hangsúlyos hangok kiemelése jelentette az előadást, mint oly gyakran más karmestereknek, hanem a mű formai, hangzásbeli szépségeinek és rejtett tartalmának érvényre juttatása.

Liszt nagylelkű is volt. Koncertjeinek bevételét többször is a pesti árvízkárosultak javára fordította, így 1838-ban és 1876-ban. Hozzájárult a berni és bonni Beethoven szobrok költségeihez, adakozott egy hamburgi „Zenészegeyesület” javára, szegényebb tanítványait pedig anyagilag is segítette. A budapesti Nemzeti Múzeum részére több nagy értékű emléktárgyat adományozott, többek között az 1840-ben kapott díszkardot, ékszerket, ötvösmunkákat, egy zongorát.

Liszt Ferenc maradandót alkotott nemcsak a magyarság, de a világ számára is.

Szerzőnk, Dr. Sommerauer-Koronka Beáta énektanár, karvezető és zenetudós, a Brassói Transilvania egyetem zenetanszékének professzora. Több külföldi zenei díj tulajdonosa, számos zenetudományi szakírását két Bartók Béláról írt kötet egészíti ki.

Szentimrei Jenő

Mátyás Király szobrának egykori avatása

A Mátyás Király szobrának újraavatása alkalmából érdemes felidézni, hogyan emlékezik az 1902. október 14-i avatási ünnepségre a kisdíák szemtanú, Szentimrei Jenő (1891-1959), újságíró, író, az Erdélyi Szépműves Céh alapító tagja. Szentimrei az első világháborúból súlyos sebesüléssel került Kolozsvárra, ahol újságírói pályára lépett. Kolozsvárott 1918-ban Új Erdély címmel hetilapot indított; később a Keleti Újság munkatársa, a Napkelet és a Haladás szerkesztője. 1925-től a kolozsvári Újság és az Ellenzék című napilapot szerkeszti.

„Mire emlékszem – lássuk – a szobor leleplezéséből? Ott voltunk felállítva, enyedi diákok, a térségnek az öreg Kakas házzal átellenes gyepes részén, a frissen ültetett ezüsthenyők között, szemben a tribünnel, amelyre József Ágost (az ifjabb József) főherceg érkezését várták a király képviselőjében. Mellette a kormány tagjainak és az országgyűlés két háza küldöttségének volt fenntartott helye az emelvényen. (...)

Órákat állingáltunk, vártunk, csak nem kezdődött az ünnepség. Nem érkezett még be a főherceg vonata – nyugtatták karszalagos rendezők a közönséget. A háztetőkön is emberek ültek, mint a madarak. Az Európa-kávéház fölött, a lapos bádogtetőn koronként lelkes férfiú vonta magára a figyelmet. Szavalt torkaszakadtából, míg szomszédai – nyilván titkosrendőrök – le nem ráncigálták maguk mellé.

– Hazafy Veray János, a népköltő – adták szájról szájra a nevét.

Térdnadrágban volt, kengyelfutónak öltözve. Jámbor pesti suszter, aki költőnek képzelte magát. Színes papírlapokra nyomatta egyenként zöngeméneit, és tíz-húsz fillérért árulta darabját. Miből mit lehetett kinézni. Ott volt minden országos sokadalomban, rendszerint diákok vették pártfogásukba. Ha szavalt nekik, egy-egy cipóval, ételmaradékkal ajándékozták meg.

Az ünnepségek után minket kísért le Enyedre. Napokig jól élt ott diáksomagok maradékaiból. Meg is énekelt bennünket, jól emlékszem néhány jellemző sorára:

*A tanuló ifjúság
Bizony pénz nélkül van Budapesten.
Zabálásra pazarolják pénzüket,
S nem veszik saját költeményem.
Éljen a vidéki aranyifjúság!
Gyulladjon szívükben lángra az igazi hazafiság!*

Kolozsvárt háztetői szavalatától annyi idő telhetett el, míg ezt itt elmesélem, és íme, előttünk egy hórihorgas, lengő szakállú, meggyzín díszmagyar – Apponyi Albert képviselőházi elnök – vezetésével libasorban gázol át fűvön, virággyásokon a népes képviselőházi küldöttség igen izgatott hangulatban. Utánuk az alacsony termetű, ragyás Csáky Albin gróf főrendiházi elnök vezeti, ugyancsak libasorban, a grófok és bárók díszmagyaros, kardos, de valamiképpen komikus csapatát. Jobbra-balra kapkodták fejüket, mint akik szemlátomást meg vannak ijedve.

A *Borsszem Jankó* című élclap kiváló karikatúrta nyomán gyermekszemmel is felismertem a macskabajuszú Bánffy Dezsőt, a szűrös tekintetű, szemüveges Tisza Istvánt, Andrásyt és másokat. A tribün nem látszott hozzánk. A négy oldalról zöld ponyvával körülvett szobor eltakarta. Valaki elcsukló, remegő hangon csak annyit mondott a szobor mögül:

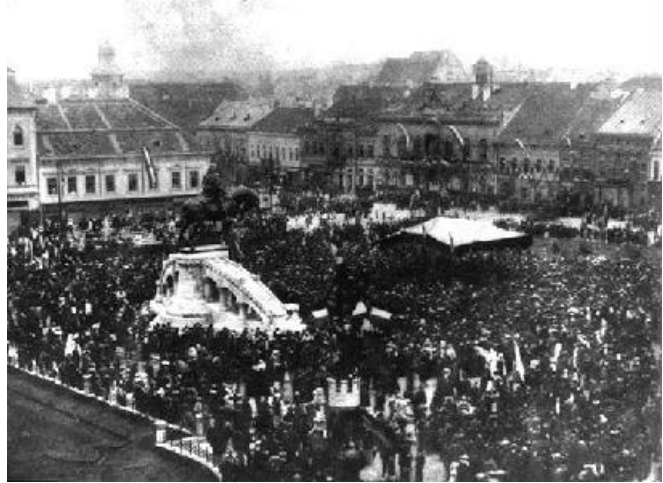
– Hulljon lé a lépl! – és ott állott előttünk a bronz Mátyás az alkonyat vörös vonulásában. Mögötte az emelvényen most tűnt elő a főherceg sötétkék huszár atillája törzstiszti arany gallérral.

A tömeg gyorsan szétozlott, minket hazavezényeltek a vendéglátó református kollégium konviktusába. Ott értesültünk az állomásnál lezajlott politikai tüntetésről, mely megzavarta a programot és feldúlta a kedélyeket.

A katonazenekar előírás szerint a császári ház himnuszával, a *Gott erhaltéval* fogadta a király képviselőjét, mikor kilépett szalonkocsijából. Erre a függetlenségi negyvennyolcas parlamenti csoport, élén Nessi Pál képviselővel, harsányan rázendített Kölcsey–Erkel *Himnuszára*. Kinn ugyanez ismétlődött meg, amikor a főherceg ellépett a díszszázad előtt. Nessi most már tüntetők hatalmas táborának alkalmi kórusát vezényelte. Rendőröknek kardlappal kellett hátraszorítani a tömeget, hogy a főherceg eljuthasson a díszfogatára. Nessire nem lehetett löni, sem letartóztatni, képviselői mentelmi jog védte. Az általános kavarodásban füstbe ment a díszbevonulásról ábrázoló rendezőség terve. A tömeg lépésben hátrált, mindvégig Nessi mögött, egyre énekelve, s a bevonuló kocsik iramát fékezve. És a rendőrség tehetetlen, mert a főherceg nem akar botrányt.

Emiatt késett jó másfél órát a leleplezés ünnepsége, míg az előkelőségek rendre kikászálódhattak kocsijukból, és valahogy libasorba rendeződve két oldalról megközelíthették az emelvényt. Egyesek a kormány részéről különben is botrányosnak minősítették Fadrusz remekművét, hogy Magyar Balázs a meghódított Bécs zászlaját is odateríti ura lovának lábai elé, a kétfejű sassal.”

(Szentimrei Jenő: *Városok, emberek*, Kolozsvár, 2009).

Gyermekek oldala - Gyermekek oldala - Gyermekek oldala

Benedek Elek

Mátyás Király és az öreg szántóvető

Egyszer Mátyás Király, mikor szerteszéjjel járt az országban, hadd lássa: milyen dolga van a szegény népnek, egy falu mellett kiment a mezőre s ott szóba állott egy öreg szántóvető emberrel. Vele volt a kísérete is. Hatalmas nagy urak. A király megismerte az öreg szántóvetőt, aki neki hajdanában katonája volt. Ezzel a szóval köszöntötte az öreget:

– Tisztességgel, öreg!

Felelte a szántóvető:

– Köszönöm az asszonynak!

Azt kérdi aztán a király:

– Hány pénzért dolgozik kend?

– Én bizony, felséges királyom, hatért.

– S hányból él kend?

– Kettőből – mondja az öreg.

– Hát négyet hová tesz kend?

Felelte az öreg:

– Azt a sárba dobom.

Tovább kérdez a király:

– Hát öreg, hány még a harminckettő?

– Az bizony felséges királyom, már csak tizenkettő.

– Hát a bakkecskéket meg tudná-e fejni? – kérdezi a király.

– Meg biz- én, felséges királyom.

– Na, öreg, az Isten áldja meg! Az én kérdéseimnek magyarázatját addig senkinek meg ne mondjad, míg a képemet meg nem látod.

Tovább megy a király; otthagyják az öreget, s azt mondja az uraknak:

– Na, urak, aki meg tudja magyarázni az én kérdéseimet, annak egy uradalmat adok.

Bezzeg szerették volna az urak kitalálni, de hiába törték a fejüket, nem találták ki. Mít volt mit nem tenni, visszamentek az öreghez. Körülfogták,

kérték, hogy mondaná meg, mi annak a beszédnek a magyarázatja. Azt mondja az öreg.

– Hát nem hallották az urak, mit mondott a király? Addig nem szabad megmondanom, míg a király képét nem látom.

– De így s de úgy – mondották az urak – megfizetik urasan, csak magyarázza meg.

– Jól van, mondotta az öreg, hát adjanak tíz aranyat.

Mindjárt leolvasnak az öregnek tíz csengő aranyat s kérdi az egyik úr:

– Hát mikor a király azzal köszöntötte, hogy „tisztességgel, öreg”, miért válaszolt kend, hogy „köszönöm az asszonynak”?

– Azért – felelt az öreg – mert az asszony mossa rám a ruhát, a tiszta ruha pedig tisztesség.

– No, ez igaz – mondották az urak.

– De miként veti kend a pénzt a sárba?

– Hát úgy, hogy kettőből magam élek, négyet a fiamra költök. Az pedig annyi, mintha a sárba dobnám, mert sohasem látom.

– Hát az mi: hány még a harminckettő?

– Megmondom, ha leolvasnak tíz aranyat.

Jól van, leolvassák azt is.

– Ennek az a magyarázatja, hogy mikor fiatal voltam, harminckét fogam volt, most meg csak tizenkettő.

– No lám, nekünk eszünkbe sem jutott – csodálkoztak az urak.

– Hát a bakkecskéket hogy fejné meg?

– Azt is megmondom tíz aranyért.

Leolvassák ismét a tíz aranyat s mondja az öreg:

– Hát úgy fejem meg a bakkecskéket, ahogy most az urakat megfejtem.

De bezzeg elszégyellték magukat az urak!

– No megálljon kend, majd megmondjuk a királynak, hogy megmagyarázta a beszédjét, pedig még képét sem látta.

– Nem-e, – mondta az öreg, – én nem láttam a királyunk képét? De bizony láttam; itt van ni, s mutatta az aranyokon a képét. Mert úgy tudják meg az urak, hogy így értette a király is, hogy addig ne magyarázzam meg beszédjét, míg pénzen nem látom meg a képét.

De most már az uraknak sem volt több szavuk, ott hagyták az öreget s nagy szégyenkezve a király után kullogtak.

Figyelő

Figyelő

Figyelő

ELŐZETES

A BPT júniusi rendezvénye: **Dr.Hoppál Mihály** etnológus: „Erotikus jelképek a néphagyományban.“ Június 19-én a BPT bécsi Capistrangasse-i székházában.

KÖSZÖNTÉS

Március 15-én Széchenyi-díjat kapott Szörényi László, az MTA doktora, József Attila-díjas irodalomtörténész, az MTA Irodalomtudományi Intézetének igazgatója az antikvitás irodalmától a klasszikus korszakokon át a modern irodalomig terjedő, nemzetközileg is számon tartott irodalomtörténeti, irodalomelméleti és esztétikai munkásságáért, a neolatin irodalom oktatásában és kutatásában végzett iskolateremtő tevékenysége elismeréseként. Szörényi professzor az idén februárban tartott nagy sikerű előadást a BPT bécsi székhelyén "A magyarországi neolatin irodalom jelentősége" címmel. Díjához tiszta szívből gratulálunk!

KIÁLLÍTÁSOK

JAN FABRE

Die Jahre der blauen Stunde (A kék óra éve)

Jan Fabre, a neves kortárs művész alkotásaiból nyílik kiállítás a bécsi Kunsthistorisches Museum-ban május 4-én. Az újjászületés és a metamorfózis témakörével foglalkozó 40 művet a belga festő „The Blue Hour“ (A kék óra) című sorozatából válogatták, melyeket 1986 és 1990 között alkotott, BIC golyóstollak segítségével. A rajzok mellett térplasztikák is szerepelni fognak a kiállításon, melyek felületét szintén a golyóstoll mintázta kék színűre. Fabre munkái az állandó kiállítás termeiben lesznek láthatók, „dialógusban” a falakon látható klasszikus művekkel. A kiállítás augusztus 28-án zár.

WITOLD PODGÓRSKI ÉS BARÁTAI

Kortárs művészet történelmi környezetben. Észak Lengyelország városának középkori várába, Kętrzynben (Rastenburg) hívta meg barátait a lengyel festőművész, Podgórski, <http://podgorskiart.com>, A kiállítók között ott van a görög származású amerikai művész, Demetrio Alfonso, és az erdélyi származású Charles Pongrácz Károly, www.charlespongacz.at is. A kiállításorozat hét éven át vándorol Wármiában és Mazuria gótikus váraiban mindig más országokból meghívott művészek munkáival. A résztvevő művészek hét év után együttesen mutatják be Olsztyn vártermeiben legújabb műveiket. A kętrzyni tárlat május 10-én zárul.

HANGVERSENY

Növendékhangverseny lesz május 17-én este 18 órakor a Bécsi Zeneművészeti Egyetem Liszt-termében. (1030 Wien, Lothringerstrasse 18.) A koncerten **Joó Imola** és a **Mozarteum "különleges tehetségei"** játszanak. A belépés díjtalan.

Absender: P.b.b.
Péter Bornemisza Gesellschaft
A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.

www.bornemisza.at

“Wiener Post“
Gefördert aus Mitteln der
Volksgruppenförderung.
Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: A-1060 Wien

Österreichische Post AG Info.Mail Entgelt bezahlt

Medieninhaber und Herausgeber: Péter Bornemisza Gesellschaft, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15. Tel.: +43/6767196330.
E-Mail: zoltan_ka@yahoo.com Redaktion: Zoltán Kászoni /// Bankverbindung: Creditanstalt Bankverein, A-1011 Wien, Schottengasse 6
BLZ: 11000. Konto Nr. 00207578600, IBAN: AT58110000207578600; SWIFT (BIC): BKAUATWW